

วิเคราะห์ทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568*
AN ANALYSIS OF EXTERNAL RESEARCH FUNDING AT PRINCE OF
SONGKLA UNIVERSITY, PATTANI CAMPUS, FISCAL YEARS 2020 - 2025

อลิสสา สาเรศ

Alisa Sares

กองบริหารวิชาการและวิจัยวิทยาเขตปัตตานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปัตตานี ประเทศไทย

Academic and Research Administration Division, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Pattani, Thailand

Corresponding author E-mail: narissa.n@psu.ac.th

Tel: 081-077-0378

บทคัดย่อ

แหล่งทุนวิจัยภายนอกเป็นทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ที่กำหนดทิศทางและศักยภาพการพัฒนางานวิจัยของสถาบันอุดมศึกษา ตามกรอบแนวคิด Resource Dependence Theory (RDT) องค์การที่พึ่งพาทุนจากภายนอกในสัดส่วนสูงย่อมได้รับอิทธิพลจากโครงสร้างแหล่งทุนและนโยบายของผู้ให้ทุน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์จำนวนโครงการและมูลค่าเงินทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก 2) เปรียบเทียบการกระจายทุนวิจัยระหว่างคณะหรือส่วนงาน และ 3) วิเคราะห์การกระจายงบประมาณตามกรอบ 12 Focus Area ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2563 - 2568 การวิจัยใช้รูปแบบเชิงพรรณนา โดยวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิจากระบบ PSU Research Project Management (PRPM) จำนวน 233 โครงการ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ การวิเคราะห์แนวโน้มรายปี และการเปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณตาม 12 Focus Area ผลการวิจัยพบว่า วิทยาเขตได้รับทุนวิจัยรวม 410,832,048 บาท โดยทุนภาครัฐในประเทศเป็นแหล่งทุนหลัก 88.81% สะท้อนการพึ่งพาทรัพยากรภายนอกในสัดส่วนสูง แนวโน้มจำนวนโครงการและมูลค่าเงินทุนมีความผันผวนตามรอบปีงบประมาณ ขณะที่การกระจายตาม 12 Focus Area พบว่า Language Education และ Peace Conflict มีสัดส่วนสูงที่สุด สะท้อนอัตลักษณ์เชิงพื้นที่และบทบาทเชิงสังคมของวิทยาเขตชายแดนใต้ ข้อค้นพบเชิงสังเคราะห์ชี้ว่าไม่ควรพิจารณาเฉพาะจำนวนโครงการหรือมูลค่าเงินทุน แต่ต้องวิเคราะห์โครงสร้างการพึ่งพา แนวโน้มงบประมาณและความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์ควบคู่กัน งานวิจัยนี้มีความสำคัญในฐานะกรอบวิเคราะห์เชิงระบบที่ช่วยให้สถาบันอุดมศึกษามองเห็นความเสี่ยงจากการพึ่งพาทุนภาครัฐ การกระจุกตัวของทรัพยากร และความเชื่อมโยงระหว่างพอร์ตทุนกับยุทธศาสตร์องค์กร โดยมีนัยสำคัญเชิงนโยบายต่อการวางแผนกระจายทุน และการพัฒนาความยั่งยืนของระบบทุนวิจัยในระยะยาว

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ทุนวิจัย, เงินทุนวิจัย, แหล่งทุนวิจัยภายนอก, จุดเน้นการวิจัย

Abstract

External research funding constitutes a strategic resource that shapes the direction and research development capacity of higher education institutions. According to Resource Dependence Theory (RDT), organizations that rely heavily on external funding are inevitably influenced by the structure of funding sources and the policy priorities of funding agencies. This study aims to 1) analyze the number and total value of externally funded research projects, 2) compare the distribution of funding across faculties and organizational units, and 3) examine the allocation of research budgets in relation to the university's 12 Focus Areas at Prince of Songkla University, Pattani Campus, during fiscal years 2020 - 2025. A descriptive research design was employed using secondary data from the PSU Research Project Management (PRPM) system, covering 233 projects. Data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, annual trend analysis, and proportional comparison across the 12 Focus Areas. The findings indicate that the campus received a total of 410,832,048 THB in external research funding, with domestic government funding accounting for 88.81% of the total, reflecting a high level of external resource dependence. The number of projects and funding amounts fluctuated across fiscal years. In terms of distribution across the 12 Focus Areas, Language Education and Peace and Conflict represented the largest shares, reflecting the regional identity and social mission of the southern border campus. The synthesized findings suggest that research capacity should not be assessed solely by the number of projects or total funding value, but must incorporate structural dependence, funding trends, and strategic alignment. This study provides a system-level analytical framework enabling higher education institutions to recognize structural risks associated with heavy reliance on government funding, resource concentration, and the linkage between funding portfolios and institutional strategy, with significant policy implications for funding diversification and the long-term sustainability of research funding systems.

Keywords: Research Funding Analysis, Research Funding, External Research Funding, Focus Area

บทนำ

ในบริบทของการอุดมศึกษาปัจจุบัน งานวิจัยมิใช่เพียงภารกิจทางวิชาการ หากแต่เป็นกลไกเชิงยุทธศาสตร์ที่สะท้อนศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขัน และบทบาทของมหาวิทยาลัยต่อการพัฒนาประเทศ ระบบทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นทรัพยากรหลักที่เอื้อให้การดำเนินงานวิจัยเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับทิศทางนโยบายระดับชาติและระดับสถาบัน ภายใต้กรอบแนวคิด Resource Dependence Theory (RDT) องค์กรที่พึ่งพาทรัพยากรจากภายนอกในระดับสูงย่อมได้รับอิทธิพลจากโครงสร้าง

และเงื่อนไขของแหล่งทรัพยากรนั้น การพึ่งพาทุนวิจัยภายนอกจึงสะท้อนความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างมหาวิทยาลัยกับหน่วยงานผู้ให้ทุน ซึ่งอาจกำหนดทิศทางการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นวิจัยและการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ในระยะยาว

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ดำเนินงานภายใต้ 5 วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ ได้แก่ SO1: การพัฒนากำลังคนศึภภาพสูงให้กับประเทศ SO2: การเพิ่มมูลค่างานวิจัยและนวัตกรรม SO3: การขับเคลื่อนสังคม พัฒนาพื้นที่ และนโยบายสาธารณะ SO4: การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และ SO5: ความยั่งยืนด้านการเงิน (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2567) โดยเฉพาะ SO2: การเพิ่มมูลค่างานวิจัยและนวัตกรรม และ SO5: ความยั่งยืนด้านการเงิน ซึ่งมีความเชื่อมโยงโดยตรงกับโครงสร้างทุนวิจัยภายนอก ทั้งนี้ การพัฒนางานวิจัยของวิทยาเขตถูกกำหนดภายใต้กรอบ 12 Focus Area ตามแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2566 - 2570 (มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2565) เพื่อสะท้อนบทบาทในการพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีบริบททางสังคมและวัฒนธรรมเฉพาะ แม้จะมีการรวบรวมข้อมูลทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกในช่วงปีงบประมาณ 2563 - 2568 (อลิสสา สารเส, 2568) แต่ข้อมูลดังกล่าวยังอยู่ในลักษณะรายงาน โดยขาดการวิเคราะห์เชิงโครงสร้างที่ตอบคำถามเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ ได้แก่ โครงสร้างการพึ่งพาแหล่งทุนมีลักษณะอย่างไร แนวโน้มทุนวิจัยสะท้อนความมั่นคงหรือความผันผวนเพียงใด การกระจายทุนวิจัยระหว่างคณะหรือส่วนงานมีความสมดุลหรือเกิดความกระจุกตัว และทุนวิจัยที่ได้รับมีระดับความสอดคล้องกับ 12 Focus Area ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมากน้อยเพียงใด การขาดการวิเคราะห์ในมิติเหล่านี้ทำให้ยังไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการพึ่งพาทรัพยากรกับทิศทางการพัฒนางานวิจัยของวิทยาเขตได้อย่างชัดเจน

ดังนั้น ช่องว่างองค์ความรู้จึงอยู่ที่การขาดการศึกษาที่บูรณาการข้อมูลเชิงปริมาณของทุนวิจัยเข้ากับด้านการพึ่งพาทรัพยากร เพื่ออธิบายพลวัตของโครงสร้างทุนวิจัยในระดับวิทยาเขต โดยเฉพาะในบริบทพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีบทบาทเชิงสังคมและเชิงนโยบายเฉพาะ การวิเคราะห์เชิงโครงสร้างดังกล่าวมีความจำเป็นต่อการสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับการกำหนดยุทธศาสตร์ การจัดสรรทรัพยากร และการเสริมสร้างความยั่งยืนของระบบวิจัย การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งวิเคราะห์ทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกในช่วงปีงบประมาณ 2563 - 2568 โดยพิจารณาทั้งจำนวนโครงการ มูลค่าเงินทุน แนวโน้มตามปีงบประมาณ และการกระจายตาม 12 Focus Area เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเชิงประจักษ์ที่สามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสนับสนุนการกำหนดยุทธศาสตร์และการบริหารงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วิเคราะห์โครงสร้างการพึ่งพาทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2563 - 2568 เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งทุนกับทิศทางการพัฒนางานวิจัยของวิทยาเขต
2. วิเคราะห์แนวโน้มและรูปแบบการกระจายทุนวิจัย ทั้งในด้านจำนวนโครงการและมูลค่าเงินทุน ระหว่างคณะ/ส่วนงาน เพื่อประเมินระดับความสมดุลหรือการกระจุกตัวของการจัดสรรทรัพยากรภายในองค์กร
3. วิเคราะห์ระดับความสอดคล้องของทุนวิจัยที่ได้รับกับกรอบ 12 Focus Area ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย เพื่อทำความเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างทุนวิจัยกับทิศทางการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ของวิทยาเขต

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในลักษณะการวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Analysis) โดยมุ่งศึกษารูปแบบ แนวโน้ม และการกระจายตัวของทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ในช่วงปีงบประมาณ 2563 - 2568 เพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และ 12 Focus Area ของมหาวิทยาลัย

ประชากรและหน่วยวิเคราะห์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โครงการวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกในช่วงปีงบประมาณ 2563 - 2568 จากระบบ PSU Research Project Management (PRPM) จำนวนทั้งสิ้น 233 โครงการ

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ทั้งประชากร (Census Study) ไม่มีการสุ่มตัวอย่าง รายละเอียดจำแนกตามปีงบประมาณ ได้แก่ 2563 จำนวน 51 โครงการ 2564 จำนวน 38 โครงการ 2565 จำนวน 47 โครงการ 2566 จำนวน 34 โครงการ 2567 จำนวน 43 โครงการ และ 2568 จำนวน 20 โครงการ

เกณฑ์คัดเลือกและคัดกรองข้อมูล

เกณฑ์คัดเข้า (Inclusion Criteria) คือ เป็นโครงการที่ได้รับการอนุมัติทุนจากแหล่งทุนภายนอก มีข้อมูลครบถ้วนในระบบ PRPM และอยู่ภายใต้สังกัดวิทยาเขตปัตตานี

เกณฑ์คัดออก (Exclusion Criteria) คือ โครงการที่ยกเลิกก่อนทำสัญญา โครงการที่ข้อมูลไม่สมบูรณ์ และโครงการทุนภายในมหาวิทยาลัย

กระบวนการคัดกรอง ประกอบด้วย การตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล การตรวจสอบความซ้ำซ้อนของโครงการ และการตรวจสอบความถูกต้องของปีงบประมาณและวงเงิน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บและจัดการข้อมูล คือ แบบบันทึกข้อมูล (Data Extraction Form) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในรูปแบบตารางโครงสร้างข้อมูล (Structured Data Template) โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel เพื่อบันทึกตัวแปร ได้แก่ ปีงบประมาณ ประเภทแหล่งทุน จำนวนโครงการ เงินทุนวิจัย สังกัดคณะ/ส่วนงาน การจัดกลุ่มตาม 12 Focus Area

การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล

การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล (Data Validation) ดำเนินการโดยการตรวจสอบความตรงของข้อมูลกับฐานข้อมูลจากระบบบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (PSU Research Project Management: PRPM) การตรวจสอบความสอดคล้องของรหัสโครงการ และการตรวจสอบความครบถ้วนและความสมเหตุสมผลของงบประมาณ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากระบบ PRPM ภายใต้การอนุญาตใช้ข้อมูลจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) ดึงข้อมูลโครงการวิจัยตามช่วงปีงบประมาณ 2) ตรวจสอบความถูกต้องเบื้องต้น 3) บันทึกข้อมูลลงในแบบบันทึกข้อมูล และ 4) จัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเภทแหล่งทุนและ Focus Area การใช้ข้อมูลเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาการ โดยไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) ตามปีงบประมาณ การเปรียบเทียบสัดส่วนงบประมาณตาม 12 Focus Area และนำเสนอผลในรูปแบบตาราง แผนภูมิ การอธิบายเชิงพรรณนา พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการจัดสรรทุนวิจัยกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย

ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ร้อยละ (Percent) เป็นสัดส่วนระหว่างจำนวนการขอทุน ประเภทการขอทุน คณะที่ได้รับทุนวิจัย ตาม 12 Focus Area กับปีงบประมาณที่ได้รับทุนวิจัย และนำเสนอในรูปแบบตาราง แผนภูมิ และอธิบายความหมายของข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 ตามวัตถุประสงค์นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์โครงสร้างการพึ่งพาทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระหว่างปีงบประมาณ 2563 - 2568 เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างแหล่งทุนกับทิศทางการพัฒนางานวิจัยของวิทยาเขต

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโครงการและมูลค่าเงินทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตามประเภทแหล่งทุน

แหล่งทุน	ปีงบประมาณ จำนวน (ร้อยละ)						รวม
	2563	2564	2565	2566	2567	2568	
จำนวนโครงการ	51 (21.89)	38 (16.31)	47 (20.17)	34 (14.59)	43 (18.45)	20 (8.58)	233 (100.00)
ทุนภายนอก ต่างประเทศ	4 (1.72)	7 (3.00)	6 (2.58)	6 (2.58)	7 (3.00)	5 (2.15)	35 (15.02)
ทุนภายนอก ในประเทศ (ภาครัฐ)	45 (19.31)	31 (13.30)	41 (17.60)	28 (12.02)	34 (14.59)	14 (6.01)	193 (82.83)
ทุนภายนอก ในประเทศ (ภาคเอกชน)	2 (0.86)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (0.86)	1 (0.43)	5 (2.15)
จำนวนเงินทุนวิจัย	81,285,075 (19.79)	59,565,908 (14.50)	77,076,523 (18.76)	46,040,401 (11.21)	88,800,998 (21.61)	58,063,143 (14.13)	410,832,048 (100.00)
ทุนภายนอก ต่างประเทศ	4,213,298 (1.03)	10,812,640 (2.63)	7,878,150 (1.92)	4,059,541 (0.99)	5,246,471 (1.28)	7,248,399 (1.76)	39,458,499 (9.60)
ทุนภายนอก ในประเทศ (ภาครัฐ)	73,571,778 (17.91)	48,753,268 (11.87)	69,198,373 (16.84)	41,980,860 (10.22)	81,753,992 (19.90)	49,588,499 (12.07)	364,846,77 (88.81)

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตามประเภทแหล่งทุน (ต่อ)

แหล่งทุน	ปีงบประมาณ จำนวน (ร้อยละ)						รวม
	2563	2564	2565	2566	2567	2568	
ทุนภายนอก	3,500,000	0	0	0	1,800,535	1,226,245	6,526,780
ในประเทศ (ภาคเอกชน)	(0.85)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.44)	(0.30)	(1.59)

จากตารางที่ 1 แสดงจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุนวิจัยจำแนกตามประเภทแหล่งทุน พบว่า ในช่วงปีงบประมาณ 2563 - 2568 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอกจำนวนทั้งสิ้น 233 โครงการ คิดเป็นวงเงินรวม 410,832,048 บาท โดยโครงสร้างแหล่งทุนมีลักษณะกระจุกตัวสูงอยู่ที่แหล่งทุนภายในประเทศจากภาครัฐเป็นหลัก

เมื่อพิจารณาในมิติจำนวนโครงการ พบว่า แหล่งทุนภาครัฐในประเทศ มีจำนวน 193 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 82.83 ของโครงการทั้งหมด รองลงมา คือ แหล่งทุนต่างประเทศ 35 โครงการ (15.02%) และแหล่งทุนภาคเอกชนในประเทศ 5 โครงการ (2.15%) ตามลำดับ ขณะที่เมื่อพิจารณาในมิติมูลค่าเงินลงทุนวิจัย พบว่า แหล่งทุนภาครัฐในประเทศมีมูลค่ารวม 364,846,770 บาท (88.81%) ของงบประมาณทั้งหมด รองลงมา คือ แหล่งทุนต่างประเทศ 39,458,499 บาท (9.60%) และแหล่งทุนภาคเอกชนในประเทศ 6,526,780 บาท (1.59%)

เมื่อเปรียบเทียบสัดส่วนจำนวนโครงการกับมูลค่าเงินลงทุนวิจัย พบว่า แหล่งทุนภาครัฐมีสัดส่วนมูลค่าเงินสูงกว่าสัดส่วนจำนวนโครงการ (88.81% มากกว่า 82.83%) สะท้อนว่าโครงการที่ได้รับทุนจากภาครัฐมีแนวโน้มเป็นทุนขนาดใหญ่หรือมีวงเงินเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอื่น ในทางตรงกันข้าม แหล่งทุนต่างประเทศมีสัดส่วนจำนวนโครงการมากกว่าสัดส่วนเงินทุน (15.02% มากกว่า 9.60%) ซึ่งอาจสะท้อนลักษณะทุนที่เป็นโครงการขนาดกลาง/เล็ก หรือทุนความร่วมมือที่มีวงเงินไม่สูงมากเมื่อเทียบกับทุนภาครัฐ ขณะที่ทุนภาคเอกชนมีสัดส่วนต่ำที่สุดในด้านจำนวนและมูลค่า แสดงถึงบทบาทจำกัดของทุนเอกชนต่อระบบทุนวิจัยของวิทยาเขตในช่วงเวลาศึกษา

โครงสร้างดังกล่าวทำให้เห็นภาพการพึ่งพาทรัพยากรแบบแหล่งเดียวเป็นหลัก โดยเฉพาะการพึ่งพาทุนภาครัฐในประเทศในระดับสูง ทั้งในเชิงปริมาณ (จำนวนโครงการ) และเชิงคุณค่า (มูลค่าเงินทุน) ซึ่งในเชิงโครงสร้างการบริหารงานวิจัยสามารถตีความได้ว่า ระบบทุนของวิทยาเขตมีแนวโน้มถูกกำกับทิศทางโดยกลไกการจัดสรรทุนภาครัฐ ทั้งในแง่หัวข้อวิจัย กรอบผลลัพธ์ที่ผู้ให้ทุนต้องการ และรูปแบบความร่วมมือที่สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ

ในเชิงยุทธศาสตร์ โครงสร้างการพึ่งพาทุนภาครัฐในระดับสูงมีนัยเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของวิทยาเขต โดยเฉพาะ SO2: เพิ่มมูลค่างานวิจัยและนวัตกรรม เนื่องจากทุนภาครัฐมักเป็นแหล่งทุนหลักที่เอื้อให้เกิดโครงการขนาดใหญ่และการสร้างผลกระทบเชิงนโยบาย ขณะเดียวกัน โครงสร้างดังกล่าวยังสัมพันธ์กับ SO5: ความยั่งยืนด้านการเงิน ในอีกมิติหนึ่ง กล่าวคือ แม้การพึ่งพาทุนภาครัฐอาจสร้างเสถียรภาพในระยะสั้น แต่อาจเพิ่มความเปราะบางหากเกิดความไม่แน่นอนจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย การปรับลดงบประมาณ หรือการเปลี่ยนแปลงทิศทางการจัดสรรทุนในอนาคต

เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์นี้ชี้ให้เห็นว่า โครงสร้างทุนวิจัยของวิทยาเขตมีความพึ่งพาแหล่งทุนภาครัฐอย่างเด่นชัด ขณะที่ทุนต่างประเทศมีบทบาทรอง และทุนเอกชนมีบทบาทจำกัด ซึ่งสะท้อนความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างแหล่งทรัพยากรหลักกับทิศทางการพัฒนางานวิจัยของวิทยาเขต กล่าวคือ การพัฒนาและการขับเคลื่อนงานวิจัยมีแนวโน้มสอดคล้องกับกรอบนโยบายและประเด็นที่รัฐให้ความสำคัญเป็นหลัก และมีความจำเป็นเชิงยุทธศาสตร์ในการเพิ่มความหลากหลายของแหล่งทุนเพื่อเสริมความยืดหยุ่นและความยั่งยืนของระบบวิจัยในระยะยาว

2. วิเคราะห์แนวโน้มและรูปแบบการกระจายทุนวิจัย ทั้งในด้านจำนวนโครงการและมูลค่าเงินทุน ระหว่างคณะ/ส่วนงาน เพื่อประเมินระดับความสมดุลหรือการกระจุกตัวของการจัดสรรทรัพยากรภายในองค์กร

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตามคณะ/ส่วนงาน

คณะ/ส่วนงาน	ปีงบประมาณ จำนวน (ร้อยละ)						รวม
	2,563	2,564	2,565	2,566	2,567	2,568	
จำนวนโครงการ	51 (21.89)	38 (16.31)	47 (20.17)	34 (14.59)	43 (18.45)	20 (8.58)	233 (100.00)
คณะพยาบาลศาสตร์	6 (2.58)	3 (1.29)	0 (0.00)	3 (1.29)	5 (2.15)	2 (0.86)	19 (8.15)
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	13 (5.58)	8 (3.43)	16 (6.87)	8 (3.43)	9 (3.86)	9 (3.86)	63 (27.04)
คณะรัฐศาสตร์	4 (1.72)	5 (2.15)	7 (3.00)	7 (3.00)	9 (3.86)	1 (0.43)	33 (14.16)
คณะวิทยาการสื่อสาร	3 (1.29)	3 (1.29)	3 (1.29)	1 (0.43)	0 (0.00)	1 (0.43)	11 (4.72)
คณะวิทยาการอิสลาม	8 (3.43)	4 (1.72)	2 (0.86)	3 (1.29)	3 (1.29)	1 (0.43)	21 (9.01)
คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี	12 (5.15)	11 (4.72)	15 (6.44)	4 (1.72)	11 (4.72)	5 (2.15)	58 (24.89)
คณะศิลปกรรมศาสตร์	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.43)	0 (0.00)	1 (0.43)
คณะศึกษาศาสตร์	3 (1.29)	3 (1.29)	3 (1.29)	6 (2.58)	3 (1.29)	0 (0.00)	18 (7.73)
จำนวนเงินลงทุนวิจัย	81,285,075 (19.79)	59,565,908 (14.50)	77,076,523 (18.76)	46,040,401 (11.21)	88,800,998 (21.61)	58,063,143 (14.13)	410,832,048 (100.00)
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี	12,303,493 (2.99)	4,887,375 (1.19)	0 (0.00)	304,180 (0.07)	6,387,927 (1.55)	19,670,270 (4.79)	43,553,245 (10.60)
คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	21,483,047 (5.23)	17,927,242 (4.36)	7,888,765 (1.92)	7,279,865 (1.77)	8,008,101 (1.95)	6,504,501 (1.58)	69,091,521 (16.82)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนโครงการและมูลค่าเงินทูลวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตามคณะ/ส่วนงาน (ต่อ)

คณะ/ส่วนงาน	ปีงบประมาณ จำนวน (ร้อยละ)						รวม
	2,563	2,564	2,565	2,566	2,567	2,568	
คณะรัฐศาสตร์	2,581,820 (0.63)	1,349,849 (0.33)	9,560,540 (2.33)	4,769,402 (1.16)	13,234,650 (3.22)	3,498,107 (0.85)	34,994,368 (8.52)
คณะวิทยาการสื่อสาร	2,007,000 (0.49)	2,793,900 (0.68)	1,122,000 (0.27)	199,920 (0.05)	0 (0.00)	19,500,000 (4.75)	25,622,820 (6.24)
คณะวิทยาการอิสลาม	6,229,223 (1.52)	7,035,003 (1.71)	3,268,689 (0.80)	4,650,000 (1.13)	3,569,000 (0.87)	540,000 (0.13)	25,291,915 (6.16)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	14,086,293 (3.43)	17,438,538 (4.24)	45,186,529 (11.00)	2,786,180 (0.68)	18,828,110 (4.58)	8,350,265 (2.03)	106,675,915 (25.97)
คณะศิลปกรรมศาสตร์	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1,000,000 (0.24)	0 (0.00)	1,000,000 (0.24)
คณะศึกษาศาสตร์	2,594,200 (0.63)	1,134,000 (0.28)	2,550,000 (0.62)	3,050,854 (0.74)	1,773,210 (0.43)	0 (0.00)	11,102,264 (2.70)
สำนักงานวิทยาเขตปัตตานี	20,000,000 (4.87)	7,000,000 (1.70)	7,500,000 (1.83)	23,000,000 (5.60)	36,000,000 (8.76)	0 (0.00)	93,500,000 (22.76)

จากตารางที่ 2 แสดงจำนวนโครงการและมูลค่าเงินทูลวิจัยที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้รับจากแหล่งทุนภายนอก ระหว่างปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตามคณะและส่วนงาน ผลการวิเคราะห์สะท้อนทั้งแนวโน้มเชิงเวลาและรูปแบบการกระจายทรัพยากรภายในองค์กรอย่างชัดเจน

ในภาพรวมตลอดระยะเวลา 6 ปี วิทยาเขตได้รับทุนวิจัย รวมทั้งสิ้น 233 โครงการ คิดเป็นมูลค่าเงินทูลรวม 410,832,048 บาท จำนวนโครงการมีแนวโน้มลดลงในช่วงปลายของระยะเวลา โดยปี 2563 มีจำนวนสูงสุด 51 โครงการ และลดลงเหลือ 20 โครงการในปี 2568 อย่างไรก็ตามมูลค่าเงินทูลรวมไม่ได้เคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับจำนวนโครงการเสมอไป เช่น ปี 2567 มีจำนวนโครงการ 43 โครงการ แต่กลับมีมูลค่าเงินทูลรวมสูงที่สุด 88,800,998 บาท ขณะที่ปี 2568 แม้มีจำนวนโครงการต่ำสุด แต่ยังคงมีมูลค่าเงินทูลมากกว่า 58 ล้านบาท สะท้อนว่าโครงสร้างทุนวิจัยของวิทยาเขตได้รับอิทธิพลจากโครงการขนาดใหญ่ในบางช่วงเวลา มากกว่าการเพิ่มขึ้นเชิงปริมาณของโครงการเพียงอย่างเดียว

เมื่อพิจารณาในมิติจำนวนโครงการ พบว่า คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีจำนวนโครงการมากที่สุด 63 โครงการ (27.04%) รองลงมา คือ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 58 โครงการ (24.89%) และคณะรัฐศาสตร์ 33 โครงการ (14.16%) โครงสร้างเชิงปริมาณดังกล่าวสะท้อนว่าส่วนงานด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีบทบาทหลักในการขับเคลื่อนกิจกรรมวิจัยของวิทยาเขตในเชิงจำนวน ขณะที่บางคณะ เช่น คณะศิลปกรรมศาสตร์ มีจำนวนโครงการเพียง 1 โครงการตลอด 6 ปี แสดงให้เห็นความแตกต่างด้านความสามารถหรือโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายนอก

อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์มิติของมูลค่าเงินทุน พบว่า การกระจายทรัพยากรมีลักษณะกระจุกตัวมากกว่า การกระจายจำนวนโครงการ โดยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้รับงบประมาณรวมสูงสุด 106,675,915 บาท (25.97%) ของงบประมาณทั้งหมด รองลงมา คือ สำนักงานวิทยาเขตปัตตานี 93,500,000 บาท (22.76%) และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 69,091,521 บาท (16.82%) สามส่วนงานนี้รวมกันถือครองงบประมาณมากกว่า 65% ของงบรวมทั้งวิทยาเขต แม้ว่าสัดส่วนจำนวนโครงการจะไม่สูงในระดับเดียวกันทั้งหมดก็ตาม

ความแตกต่างระหว่างสัดส่วนจำนวนโครงการกับสัดส่วนงบประมาณสะท้อนความไม่สมดุลเชิงโครงสร้างของการจัดสรรทรัพยากร กล่าวคือ บางคณะมีโครงการจำนวนมากแต่มีมูลค่าเฉลี่ยต่อโครงการต่ำ ขณะที่บางหน่วยงานมีโครงการจำนวนน้อยแต่มีมูลค่าสูง เห็นได้ชัด คือ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีสัดส่วนโครงการสูงที่สุด แต่สัดส่วนงบประมาณต่ำกว่าสัดส่วนโครงการอย่างมีนัยสำคัญ แสดงลักษณะโครงการขนาดเล็กจำนวนมากในทางกลับกัน สำนักงานวิทยาเขตปัตตานีมีเพียง 9 โครงการ (3.86%) แต่ได้รับงบประมาณถึง 22.76% ของงบประมาณรวมทั้งหมด สะท้อนลักษณะทุนขนาดใหญ่ที่มีผลต่อโครงสร้างงบประมาณรวมอย่างชัดเจน

เมื่อพิจารณาแนวโน้มรายปีรายคณะ พบว่า บางส่วนงานมีลักษณะการได้รับทุนค่อนข้างสม่ำเสมอ เช่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งมีจำนวนโครงการในทุกปี ขณะที่บางส่วนงานมีลักษณะผันผวนและพึ่งพาโครงการขนาดใหญ่ในบางช่วงเวลา เช่น คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับงบประมาณสูงเป็นพิเศษในปี 2565 และสำนักงานวิทยาเขตปัตตานีที่มีงบประมาณเพิ่มขึ้นอย่างเด่นชัดในปี 2566 และ 2567 รูปแบบดังกล่าวสะท้อนการจัดสรรทรัพยากรที่มีทั้งลักษณะกระจายตัวเชิงปริมาณ และลักษณะกระจุกตัวเชิงมูลค่าในบางหน่วยงาน

เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์นี้ชี้ให้เห็นว่าระบบทุนวิจัยของวิทยาเขต แม้จำนวนโครงการจะกระจายอยู่ในหลายส่วนงาน แต่ทรัพยากรเชิงงบประมาณกลับมีการกระจุกตัวในบางส่วนงานที่สามารถเข้าถึงทุนขนาดใหญ่ได้มากกว่า ความไม่สมดุลระหว่างปริมาณและขนาดทุนดังกล่าว มีนัยสำคัญต่อการประเมินระดับความสมดุลของการจัดสรรทรัพยากรภายในองค์กร และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับการกำหนดนโยบายเพื่อยกระดับศักยภาพการดึงทุนของส่วนงานที่ยังได้รับงบประมาณในสัดส่วนต่ำ ตลอดจนการบริหารความเสี่ยงจากการพึ่งพาทุนขนาดใหญ่ที่กระจุกตัวในบางส่วนของระบบวิจัยของวิทยาเขต

3. วิเคราะห์ระดับความสอดคล้องของทุนวิจัยที่ได้รับกับกรอบ 12 Focus Area ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย เพื่อทำความเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างทุนวิจัยกับทิศทางการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ของวิทยาเขต

ตารางที่ 3 จำนวนทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตาม 12 Focus Area

Focus Area	ปีงบประมาณ จำนวน (ร้อยละ)						รวม
	2563	2564	2565	2566	2567	2568	
Agriculture: การเกษตร	2(0.86)	8(3.43)	8(3.43)	4(1.72)	4(1.72)	2(0.86)	28(12.02)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	0(0.00)	2(0.86)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	3(1.29)
คณะรัฐศาสตร์	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะวิทยาการอิสลาม	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2(0.86)	5(2.15)	8(3.43)	3(1.29)	4(1.72)	1(0.43)	23(9.87)
Climate change/Disaster: ภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	1(0.43)	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	3(1.29)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)
คณะศึกษาศาสตร์	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
Creative/Innovative Economy: เศรษฐกิจสร้างสรรค์และ นวัตกรรม	2(0.86)	2(0.86)	2(0.86)	1(0.43)	4(1.72)	5(2.15)	16(6.87)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	1(0.43)	1(0.43)	1(0.43)	5(2.15)
คณะวิทยาการสื่อสาร	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะวิทยาการอิสลาม	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	2(0.86)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1(0.43)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	2(0.86)	2(0.86)	6(2.58)
สำนักงานวิทยาเขตปัตตานี	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	1(0.43)	2(0.86)
Food: อาหาร	1(0.43)	2(0.86)	3(1.29)	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	8(3.43)
คณะรัฐศาสตร์	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1(0.43)	2(0.86)	2(0.86)	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	7(3.00)
Halal: ฮาลาล	0(0.00)	2(0.86)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	3(1.29)
คณะรัฐศาสตร์	0(0.00)	2(0.86)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	1(0.43)
Language Education: ภาษาและการศึกษา	13(5.58)	11(4.72)	5(2.15)	16(6.87)	14(6.01)	6(2.58)	65(27.90)
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)	1(0.43)	0(0.00)	4(1.72)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2(0.86)	3(1.29)	2(0.86)	5(2.15)	4(1.72)	5(2.15)	21(9.01)
คณะรัฐศาสตร์	1(0.43)	1(0.43)	1(0.43)	1(0.43)	3(1.29)	0(0.00)	7(3.00)
คณะวิทยาการสื่อสาร	0(0.00)	2(0.86)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	3(1.29)
คณะวิทยาการอิสลาม	5(2.15)	3(1.29)	0(0.00)	2(0.86)	1(0.43)	0(0.00)	11(4.72)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)	1(0.43)	4(1.72)
คณะศึกษาศาสตร์	3(1.29)	2(0.86)	2(0.86)	5(2.15)	3(1.29)	0(0.00)	15(6.44)
Medical: การแพทย์	3(1.29)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	2(0.86)	3(1.29)	9(3.86)
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	2(0.86)	1(0.43)	5(2.15)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	2(0.86)
คณะวิทยาการสื่อสาร	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	1(0.43)

ตารางที่ 3 จำนวนทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตาม 12 Focus Area (ต่อ)

Focus Area	ปีงบประมาณ จำนวน (ร้อยละ)						รวม
	2563	2564	2565	2566	2567	2568	
Ocean: ทะเลและมหาสมุทร	3(1.29)	2(0.86)	3(1.29)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	9(3.86)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1(0.43)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2(0.86)	2(0.86)	2(0.86)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	7(3.00)
Peace Conflict: สันติภาพและความขัดแย้ง	17(7.30)	5(2.15)	12(5.15)	6(2.58)	11(4.72)	1(0.43)	52(22.32)
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	1(0.43)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	5(2.15)	1(0.43)	6(2.58)	1(0.43)	2(0.86)	0(0.00)	15(6.44)
คณะรัฐศาสตร์	3(1.29)	2(0.86)	3(1.29)	4(1.72)	6(2.58)	1(0.43)	19(8.15)
คณะวิทยาการสื่อสาร	2(0.86)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)
คณะวิทยาการอิสลาม	3(1.29)	0(0.00)	1(0.43)	1(0.43)	2(0.86)	0(0.00)	7(3.00)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3(1.29)	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	5(2.15)
สำนักงานวิทยาเขตปัตตานี	1(0.43)	1(0.43)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	3(1.29)
Tourism/ Culture Capital: ทุนทางวัฒนธรรมในมิติการท่องเที่ยว	2(0.86)	2(0.86)	9(3.86)	3(1.29)	3(1.29)	1(0.43)	20(8.58)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1(0.43)	1(0.43)	4(1.72)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	7(3.00)
คณะรัฐศาสตร์	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	3(1.29)
คณะวิทยาการสื่อสาร	0(0.00)	0(0.00)	3(1.29)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	4(1.72)
คณะศิลปกรรมศาสตร์	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	1(0.43)
คณะศึกษาศาสตร์	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
สำนักงานวิทยาเขตปัตตานี	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	2(0.86)	1(0.43)	0(0.00)	4(1.72)
Wellness: การจัดการสุขภาพแบบองค์รวม	6(2.58)	3(1.29)	4(1.72)	2(0.86)	2(0.86)	2(0.86)	19(8.15)
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี	4(1.72)	3(1.29)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	1(0.43)	9(3.86)
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	2(0.86)	0(0.00)	3(1.29)	1(0.43)	1(0.43)	1(0.43)	8(3.43)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะศึกษาศาสตร์	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
Aging: สุขภาวะผู้สูงอายุ	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1(0.43)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	0(0.00)	1(0.43)
Grand Total	51(21.89)	38(16.31)	47(20.17)	34(14.59)	43(18.45)	20(8.58)	233(100.00)

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การกระจายจำนวนโครงการวิจัยตามกรอบ 12 Focus Area ในช่วงปีงบประมาณ 2563 - 2568 รวมทั้งสิ้น 233 โครงการ พบว่า โครงสร้างทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสอดคล้องกับทิศทางยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยในระดับที่ชัดเจน แต่มีลักษณะการกระจุกตัวในบางประเด็นหลักมากกว่าการกระจายตัวอย่างสมดุล

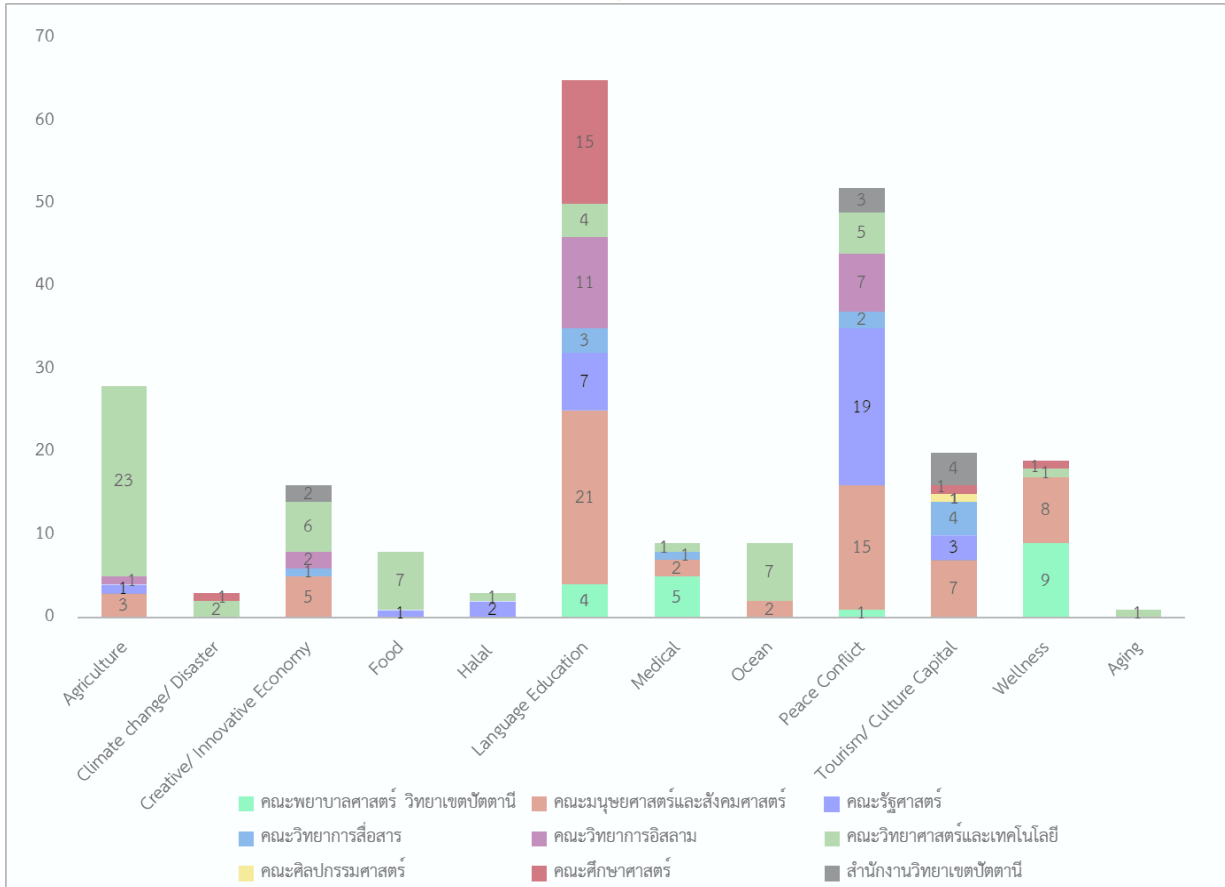
Focus Area ที่มีจำนวนโครงการสูงสุด คือ Language Education: ภาษาและการศึกษา จำนวน 65 โครงการ (ร้อยละ 27.90) รองลงมา คือ Peace Conflict: สันติภาพและความขัดแย้ง จำนวน 52 โครงการ (22.32%) และ Agriculture: การเกษตร จำนวน 28 โครงการ (12.02%) รวมกันคิดเป็นกว่า 62% ของโครงการทั้งหมด สัดส่วนดังกล่าวสะท้อนว่าทิศทางการได้รับทุนวิจัยมีความสอดคล้องกับบทบาทเชิงพื้นที่ของวิทยาเขตปัตตานี ซึ่งตั้งอยู่ในบริบทจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่มีความหลากหลายทางภาษา ศาสนา และมีประเด็นความขัดแย้งทางสังคมเป็นบริบทสำคัญ การที่ Language Education: ภาษาและการศึกษา และ Peace Conflict: สันติภาพและความขัดแย้ง มีสัดส่วนสูงต่อเนื่องตลอด 6 ปี แสดงถึงความชัดเจนของ Strategic Orientation ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทุนทางสังคมและองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาพื้นที่

ในขณะเดียวกัน Focus Area Creative/ Innovative Economy: เศรษฐกิจสร้างสรรค์และนวัตกรรม Tourism/Culture Capital: ทุนทางวัฒนธรรมในมิติการท่องเที่ยว และ Wellness: การจัดการสุขภาพแบบองค์รวม มีสัดส่วนในระดับปานกลาง สะท้อนการขยายตัวของงานวิจัยที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากและคุณภาพชีวิตในระดับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสังคมและพื้นที่ของมหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตาม Focus Area บางประเด็น เช่น Climate change/Disaster: ภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Halal: ฮาลาล Aging: สุขภาวะผู้สูงอายุ และ Ocean: ทะเลและมหาสมุทร มีจำนวนโครงการค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับสัดส่วนรวม แม้ประเด็นเหล่านี้จะเป็นหนึ่งในกรอบยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยก็ตาม โครงสร้างดังกล่าวสะท้อนว่า การตอบสนองต่อกรอบ 12 Focus Area ยังมีลักษณะ Selective Alignment กล่าวคือ มีการสอดคล้องอย่างเข้มข้นในบางประเด็นที่สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทพื้นที่ ขณะที่บางประเด็นยังไม่ถูกขับเคลื่อนในระดับที่เท่าเทียมกัน

เมื่อพิจารณาแนวโน้มรายปี พบว่า Focus Area หลักอย่าง Language Education: ภาษาและการศึกษา และ Peace Conflict: สันติภาพและความขัดแย้ง มีความต่อเนื่องเชิงโครงสร้างไม่ใช่เพียงความผันผวนระยะสั้น แสดงให้เห็นว่าทิศทางการจัดสรรทุนไม่ได้เป็นผลจากเหตุการณ์เฉพาะปี แต่สะท้อนแนวโน้มเชิงยุทธศาสตร์ระยะกลางถึงระยะยาว ในทางตรงกันข้าม Focus Area ที่มีจำนวนโครงการต่ำมีลักษณะกระจายเป็นช่วง ๆ มากกว่าความต่อเนื่องเชิงระบบ

เมื่อพิจารณาในภาพรวม ผลการวิจัยในวัตถุประสงค์นี้ชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างทุนวิจัยของวิทยาเขตปัตตานีมีความสอดคล้องกับกรอบ 12 Focus Area ในเชิงคุณภาพและเชิงทิศทาง โดยเฉพาะในมิติที่เกี่ยวข้องกับภาษา การศึกษา สันติภาพ และการพัฒนาพื้นที่ อย่างไรก็ตามการกระจายตัวของทุนวิจัยยังมีลักษณะไม่สมดุลระหว่างกลุ่มประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการกำหนดนโยบายเพื่อเสริมสร้างความหลากหลายของพอร์ตงานวิจัยในอนาคต การทำความเข้าใจโครงสร้างดังกล่าวจึงเป็นฐานสำคัญในการประเมินความเชื่อมโยงระหว่างการพัฒนาทุนวิจัยกับทิศทางการพัฒนาเชิงยุทธศาสตร์ของวิทยาเขตอย่างเป็นระบบ

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงเปรียบเทียบจำนวนทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568 จำแนกตามคณะ/ส่วนงาน จำแนกตาม 12 Focus Area

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างงานวิจัยของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีลักษณะการแบ่งบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างคณะอย่างชัดเจน มากกว่าการกระจายตัวแบบสม่ำเสมอ Focus Area ที่มีความเข้มข้นสูงสุด คือ Language Education: ภาษาและการศึกษา ซึ่งมีจำนวนโครงการรวมสูงที่สุด โดยมีการกระจายบทบาทหลักอยู่ในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาการอิสลาม และคณะศึกษาศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องเชิงอัตลักษณ์ของวิทยาเขตกับบริบทด้านภาษาและการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ในกลุ่ม Peace Conflict: สันติภาพและความขัดแย้ง พบว่า คณะรัฐศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มีบทบาทเด่นที่สุด รองลงมา คือ คณะวิทยาการอิสลาม สะท้อนการเป็น Strategic Anchor ของกลุ่มสังคมศาสตร์ต่อประเด็นความขัดแย้งและสันติภาพ ซึ่งเป็นบริบทสำคัญของพื้นที่

ด้าน Agriculture: การเกษตร มีการขับเคลื่อนหลักโดยคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขณะที่ Wellness และ Medical มีบทบาทนำโดยคณะพยาบาลศาสตร์ แสดงถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่สอดคล้องกับพันธกิจของแต่ละส่วนงาน

อย่างไรก็ตามบาง Focus Area เช่น Climate change/Disaster: ภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ Halal: ฮาลาล Aging: สุขภาวะผู้สูงอายุ มีจำนวนโครงการต่ำและมีคณะร่วมดำเนินการจำกัด ซึ่งสะท้อนว่าการพัฒนาประเด็นเหล่านี้ยังไม่เกิดการบูรณาการข้ามส่วนงานในระดับสูง

โดยสังเคราะห์จากภาพรวมเชิงโครงสร้าง สามารถกล่าวได้ว่าระบบทุนวิจัยของวิทยาเขตมีความสอดคล้องกับกรอบ 12 Focus Area ในเชิงทิศทางอย่างชัดเจน แต่มีลักษณะเฉพาะทาง (Specialization-based Distribution) มากกว่าการกระจายตัวแบบสมดุลทั่วทั้งระบบ กล่าวคือ แต่ละคณะทำหน้าที่เป็นแกนหลักใน Focus Area ที่สอดคล้องกับความเชี่ยวชาญของตน ขณะที่บางประเด็นยุทธศาสตร์ยังขาดการขับเคลื่อนแบบบูรณาการ ภาพดังกล่าวจึงสะท้อนทั้งจุดแข็งเชิงยุทธศาสตร์ในด้านการมีอัตลักษณ์ชัดเจน และความท้าทายในด้านการกระจายศักยภาพเพื่อสร้างความหลากหลายและความยั่งยืนของพอร์ตงานวิจัยในระยะยาว

อภิปรายผล

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างทุนวิจัยภายนอกของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มิได้เป็นเพียงกลไกสนับสนุนทรัพยากร แต่เป็นปัจจัยเชิงโครงสร้างที่กำหนดทิศทางการพัฒนางานวิจัยของวิทยาเขตอย่างมีนัยสำคัญ ภายใต้กรอบ Resource Dependence Theory (RDT) องค์กรที่พึ่งพาทรัพยากรจากภายนอกในสัดส่วนสูงย่อมต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับเงื่อนไขของผู้ให้ทุน ซึ่งส่งผลต่ออำนาจต่อรอง ความยืดหยุ่นเชิงยุทธศาสตร์ และการกำหนดกลยุทธ์วิจัยในระยะยาว

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า วิทยาเขตปัตตานีพึ่งพาทุนภาครัฐในสัดส่วนสูงทั้งด้านจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุนวิจัย ขณะที่ทุนต่างประเทศและภาคเอกชนมีสัดส่วนจำกัด โครงสร้างดังกล่าวสะท้อนการพึ่งพาแหล่งทุนหลักเพียงกลุ่มเดียว ซึ่งในเชิง RDT จัดเป็นความสัมพันธ์แบบ dominant resource dependence ที่อาจก่อให้เกิดความเปราะบางเชิงโครงสร้าง หากเกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายหรือการจัดสรรงบประมาณของรัฐ ผลการศึกษานี้สอดคล้องเชิงโครงสร้างกับงานของ ทินกฤต นุตวงษ์ ที่รายงานว่าทุนภายนอกในประเทศเป็นฐานหลักของโครงการวิจัย (ทินกฤต นุตวงษ์, 2564) และสอดคล้องเชิงนโยบายกับงานของ วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตัณฑวิรุฬห์ ที่ชี้ถึงบทบาทของทุนจาก วช. ในการกำกับทิศทางแผนงานวิจัย (วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตัณฑวิรุฬห์, 2568) อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับกรณีมหาวิทยาลัยมหิดลกับงานของ จิตติพร นวลละออง และคณะ ซึ่งพบการเติบโตของทุนต่างประเทศอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะในสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (จิตติพร นวลละออง และคณะ, 2567) ความแตกต่างนี้สะท้อนว่าระดับความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขาและเครือข่ายนานาชาติเป็นปัจจัยเชิงบริบทที่สำคัญในการกระจายความเสี่ยงด้านแหล่งทุน กล่าวในเชิงวิพากษ์ การพึ่งพาทุนรัฐสูงแม้สร้างเสถียรภาพระยะสั้น แต่เพิ่มความเสี่ยงเชิงโครงสร้างต่อความยั่งยืนของระบบวิจัยในระยะยาว

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบความไม่สมดุลระหว่างจำนวนโครงการและมูลค่าเงินลงทุนวิจัย กล่าวคือ บางส่วนงานมีโครงการจำนวนมากแต่ทุนเฉลี่ยต่ำ ขณะที่บางส่วนงานมีโครงการไม่มากแต่ได้รับทุนเฉลี่ยสูง สะท้อน resource asymmetry ภายในองค์กร ผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องเชิงสถิติและเชิงโครงสร้างกับงานของ วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตัณฑวิรุฬห์ ที่เสนอฉากทัศน์จำนวนโครงการสูงแต่งบต่ำ (วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตัณฑวิรุฬห์, 2568)

และสอดคล้องกับงานของ วรพรรณ ชินฉลองพร ที่พบความแตกต่างของอัตราการได้รับทุนตามประเภททุน (วรพรรณ ชินฉลองพร, 2568) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้ขยายมิติจากงานของ กาญจนา พรหมโคตร และคณะ ซึ่งเน้นปัจจัยระดับบุคคล เช่น อายุและภาระงานสอน (กาญจนา พรหมโคตร และคณะ, 2564) โดยชี้ให้เห็นว่าปัจจัยระดับโครงสร้างองค์กรและศักยภาพเชิงเครือข่ายของส่วนงานมีบทบาทสำคัญเช่นกัน ความไม่สมดุลดังกล่าวอาจนำไปสู่ความเหลื่อมล้ำเชิงทรัพยากรและวงจรสะสมศักยภาพของบางหน่วยงาน หากไม่มีมาตรการสร้างสมดุลเชิงระบบ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบการกระจุกตัวของโครงการในบางประเด็น โดยเฉพาะด้าน Language Education: ภาษาและการศึกษา และ Peace Conflict: สันติภาพและความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องเชิงนโยบายกับบริบทพื้นที่ชายแดนใต้และพันธกิจของวิทยาเขต ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ โทณ เวชชะ ในมิติกลไกองค์กรที่สามารถปรับข้อเสนอให้สอดคล้องกับกรอบทุน (โทณ เวชชะ, 2563) และสอดคล้องกับงานของ ประกฤต ประภาอินทร์ และสมตระกูล ราศิริ ในมิติการสร้างเครือข่ายและการตอบโจทย์ผู้ให้ทุน (ประกฤต ประภาอินทร์ และสมตระกูล ราศิริ, 2564) อย่างไรก็ตาม กล่าวในเชิงวิพากษ์ การกระจุกตัวดังกล่าวอาจสะท้อน selective alignment กล่าวคือการเลือกขับเคลื่อนประเด็นที่มีโอกาสได้รับทุนสูงมากกว่าการกระจายพอร์ตวิจัยอย่างสมดุล ซึ่งอาจจำกัดการพัฒนา Focus Area อื่นในระยะยาว ประเด็นนี้สอดคล้องกับงานของ วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตัณขวิรุฬห์ ที่เน้นความจำเป็นของการบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อสร้างสมดุลเชิงยุทธศาสตร์ (วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตัณขวิรุฬห์, 2568) และเชื่อมโยงกับแนวคิดด้านความยั่งยืนกับงานของ พรทิวา หาญวัฒนะพานิชญ์ และคณะ ที่มองว่าการได้รับทุนมิใช่เพียงผลลัพธ์เชิงปริมาณ แต่สะท้อนการตอบสนองต่อกรอบนโยบายและประเด็นความยั่งยืนระยะยาว (พรทิวา หาญวัฒนะพานิชญ์ และคณะ, 2568)

โดยสรุป เมื่อพิจารณาทั้งสามวัตถุประสงค์ร่วมกัน ผลการวิจัยยืนยันว่าโครงสร้างทุนของวิทยาเขตปัตตานีมีความสอดคล้องเชิงยุทธศาสตร์กับบริบทพื้นที่ แต่มีความเสี่ยงเชิงโครงสร้างจากการพึ่งพาทุนภาครัฐสูง และมีความไม่สมดุลบางมิติในการกระจายทรัพยากร ภายใต้กรอบ RDT การบริหารทุนวิจัยจึงควรมุ่งกระจายความเสี่ยงด้านแหล่งทุน เสริมสมดุลระหว่างส่วนงาน และออกแบบพอร์ตวิจัยให้ตอบสนองทั้งพันธกิจพื้นที่และความยั่งยืนเชิงระบบอย่างควบคู่กัน มิฉะนั้นโครงสร้างการพึ่งพาทรัพยากรอาจกลายเป็นข้อจำกัดเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่การสังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่เป็นโมเดลการจัดการโครงสร้างทุนวิจัยเชิงทรัพยากรและยุทธศาสตร์ (Strategic Resource-Dependent Research Portfolio Model: SRRPM) ซึ่งอธิบายความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่าง แหล่งทุน โครงสร้างการกระจายทรัพยากร Focus Area เชิงยุทธศาสตร์ ความเสี่ยงเชิงระบบ ภายใต้กรอบ Resource Dependence Theory (RDT) และแนวคิดด้าน strategic research management ดังภาพที่ 2

Strategic Resource-Dependent Research Portfolio Model (SRRPM)

Integrating Resource Dependence Theory & Strategic Research Management

ภาพที่ 2 แบบจำลองพอร์ตลงทุนวิจัยเชิงยุทธศาสตร์พึ่งพาทรัพยากร
(Strategic Resource-Dependent Research Portfolio Model: SRRPM)

องค์ประกอบหลัก โมเดล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) โครงสร้างการพึ่งพาแหล่งทุน (Funding Dependence Structure) 2) รูปแบบการกระจายทรัพยากรภายใน (Internal Resource Distribution Pattern) 3) การจัดแนวพอร์ตวิจัยตาม Focus Area (Strategic Alignment Mechanism) 4) ระดับความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง (Structural Risk Exposure) ซึ่งเป็นผลสะสมจากการพึ่งพาและความไม่สมดุลดังกล่าว องค์ประกอบทั้งหมดเชื่อมโยงเข้าสู่แกนกลางของโมเดล คือ ความยืดหยุ่นเชิงยุทธศาสตร์

ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ โมเดลเสนอว่าระดับการพึ่งพาแหล่งทุนภายนอกและรูปแบบการกระจายภายในมิได้ดำรงอยู่อย่างแยกส่วน หากแต่มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง การพึ่งพาทุนภายนอกสูงร่วมกับการกระจุกตัวภายในสูง จะเพิ่มระดับความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง แม้พอร์ตวิจัยจะมีความสอดคล้อง ในทางกลับกัน การกระจายแหล่งทุนและทรัพยากรอย่างสมดุลจะลดความเปราะบางและเพิ่มความยืดหยุ่นของระบบ โมเดลจึงมองพอร์ตทุนในลักษณะระบบพลวัตมากกว่าชุดข้อมูลเชิงสถิติ

ผลลัพธ์เชิงยุทธศาสตร์ ผลลัพธ์หลักของโมเดล คือ ระดับความยืดหยุ่นเชิงยุทธศาสตร์ ซึ่งสะท้อนความสามารถของมหาวิทยาลัยในการรักษาเสถียรภาพและทิศทางวิจัยภายใต้เงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของแหล่งทุนวิจัย หากโครงสร้างทุนวิจัยมีความหลากหลายและการกระจายภายในมีความสมดุล องค์กรจะมีความมั่นคงเชิงยุทธศาสตร์สูง ในทางตรงข้ามการพึ่งพิงทุนภาครัฐสูงและการกระจุกตัวบางส่วนงานจะเพิ่มความเสี่ยงเชิงระบบ

ความใหม่และคุณค่าทางวิชาการ ความใหม่ของ SRRPM อยู่ที่การยกระดับการวิเคราะห์จากจำนวนโครงการและมูลค่าทุนวิจัยไปสู่โครงสร้างและความเสี่ยงของพอร์ตทุนวิจัยซึ่งแตกต่างจากงานเดิมที่มุ่งประเมินผลเชิงปริมาณหรือปัจจัยระดับบุคคล โมเดลนี้เติมเต็มช่องว่างทางวิชาการโดยบูรณาการแนวคิด RDT เข้ากับ strategic research

management และ research governance พร้อมเสนอความยืดหยุ่นเชิงยุทธศาสตร์ เป็นตัวชี้วัดระดับระบบไม่ใช่เพียงผลผลิตเชิงประสิทธิภาพในเชิงนโยบาย โมเดลช่วยเปลี่ยนมุมมองจากการเพิ่มทุนให้มากที่สุดไปสู่การออกแบบโครงสร้างทุนวิจัยให้ยั่งยืนและลดความเปราะบางเชิงโครงสร้าง จึงเป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าในการกำกับดูแลและบริหารพอร์ตทุนวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นระบบและระยะยาว

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งวิเคราะห์โครงสร้างการพึ่งพาทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก แนวโน้มและรูปแบบการกระจายทุนระหว่างคณะ/ส่วนงาน ตลอดจนระดับความสอดคล้องของทุนวิจัยที่ได้รับกับกรอบ 12 Focus Area ตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า วิทยาเขตมีการพึ่งพาทุนภาครัฐในประเทศในสัดส่วนสูง สะท้อนความสามารถในการตอบสนองนโยบายระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในขณะเดียวกันก็แฝงความเสี่ยงเชิงโครงสร้างจากการพึ่งพาแหล่งทุนหลักเพียงกลุ่มเดียว การกระจายทุนภายในมีลักษณะกระจุกตัวในบางคณะ/ส่วนงาน ก่อให้เกิดความไม่สมดุลเชิงทรัพยากร แม้ว่าภาพรวมของพอร์ตทุนวิจัยจะมีความสอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ 12 Focus Area ในระดับหนึ่ง แต่ความสอดคล้องดังกล่าวยังไม่เพียงพอที่จะรับประกันความยั่งยืน หากโครงสร้างการจัดสรรและแหล่งทุนยังคงมีความเปราะบางเชิงระบบ จากข้อค้นพบดังกล่าว ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ควรมุ่งเสริมความยืดหยุ่นของพอร์ตทุนวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม โดยประการแรกควรพัฒนากลไกติดตามทุนในลักษณะ dashboard เชิงยุทธศาสตร์ที่สะท้อนทั้งจำนวนโครงการ มูลค่าเงินทุนวิจัย สัดส่วนการพึ่งพาแหล่งทุน ระดับการกระจายตัวระหว่างส่วนงาน และดัชนีความเสี่ยงเชิงโครงสร้าง เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายอย่างรอบด้าน ประการที่สองควรจัดสรรทรัพยากรเชิงเป้าหมายไปยังหน่วยงานหรือ Focus Area ที่มีศักยภาพแต่ยังได้รับทุนต่ำ ผ่านกลไกที่โปร่งใส การพัฒนาแผนงานวิจัยขนาดใหญ่ และการบูรณาการข้ามศาสตร์เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเสริมความเข้มแข็งของระบบวิจัยทั้งองค์กร ประการที่สามควรพัฒนาระบบวิเคราะห์ประสิทธิภาพทุน (Funding Efficiency Analysis) โดยเชื่อมโยงงบประมาณกับผลผลิตและผลลัพธ์ เช่น คุณภาพการตีพิมพ์ ผลกระทบเชิงนโยบาย หรือการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ เพื่อให้การบริหารทุนวิจัยมีมิติคุณภาพควบคู่กับปริมาณ ผลการวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปใช้เป็นกรอบวิเคราะห์เชิงระบบสำหรับสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่ต้องการบริหารพอร์ตทุนวิจัยอย่างมียุทธศาสตร์ ช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นภาพรวมโครงสร้างการพึ่งพา ความกระจุกตัว และระดับความเสี่ยง เพื่อนำไปกำหนดยุทธศาสตร์กระจายแหล่งทุน ออกแบบแผนบริหารความเสี่ยง และพัฒนาระบบกำกับดูแลงานวิจัยในระยะยาว ได้อย่างมีข้อมูลรองรับ นอกจากนี้ ยังสามารถใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาระบบติดตาม วิเคราะห์ และตัดสินใจเชิงนโยบายบนฐานข้อมูลเชิงโครงสร้าง ไม่ใช่เพียงตัวเลขผลผลิตเชิงปริมาณ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรขยายมิติการศึกษาให้ครอบคลุมมากกว่าการวิเคราะห์ publication impact โดยเพิ่มการวิเคราะห์เครือข่ายวิจัย (Research Network Analysis) เพื่อทำความเข้าใจโครงสร้างความร่วมมือ การวิเคราะห์ประสิทธิผลต่อชุมชนหรือพื้นที่เพื่อสะท้อนผลกระทบเชิงสังคม และการวิเคราะห์ทุนต่างประเทศในเชิงเปรียบเทียบเพื่อประเมินศักยภาพการแข่งขันระดับสากล การต่อยอดดังกล่าวจะช่วยยกระดับการวิเคราะห์จากโครงสร้างทุนไปสู่ระบบนิเวศวิจัยอย่างครบวงจร และสนับสนุนการกำหนดยุทธศาสตร์วิจัยที่มีทั้งความสอดคล้อง ความสมดุล และความยั่งยืนในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา พรหมโคตร และคณะ. (2564). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการขอทุนวิจัยภายนอกของนักวิจัยสายวิชาการ. วารสาร การพัฒนางานประจำสู่งานวิจัย, 8(2), 36-43.
- จิตติพร นวลละออง และคณะ. (2567). การศึกษาสถานภาพงบประมาณการวิจัยโครงการวิจัยที่ได้รับทุนจากแหล่งทุน ต่างประเทศของมหาวิทยาลัยมหิดลในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา, 19(2), 42-51.
- ทินกฤต นุตวงษ์. (2564). รายงานการวิเคราะห์ภาพรวมโครงการวิจัยของคณะนิติศาสตร์ 10 ปี (พ.ศ. 2554 - 2563). เชียงใหม่: คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โทน เวชชะ. (2563). ประสิทธิภาพในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักวิจัยได้รับทุนวิจัยจากหน่วยทุนวิจัย: กรณีศึกษา: การส่งเสริมและสนับสนุนนักวิจัย โดยสำนักบริหารวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ใน สารนิพนธ์รัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกฤต ประภาอินทร์ และสมตระกูล ราศิริ. (2564). 10 แนวปฏิบัติที่ดีในการขอทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก สถาบัน. วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ, 4(2), 233-237.
- พรทิวา หาญวัฒนะพานิชย์ และคณะ. (2568). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. วารสารสังคมศาสตร์ และวัฒนธรรม, 9(8), 117-131.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2565). แผนยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ. 2566 - 2570. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. (2567). แผนพัฒนามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2567 - 2570). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วรพรรณ ชินฉลองพร. (2568). การวิเคราะห์จำนวนโครงการวิจัยด้านการพัฒนาเส้นทางอาชีพนักวิจัยและนวัตกรรม และการวิจัยเพื่อฐานทางวิชาการ ประจำปีงบประมาณ 2564 - 2566 ของมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารวิชาการ ปชมท, 14(1), e1409.
- วัฒนา บัวภูมิ และสิทธิพร ตันทวีรุฬห์. (2568). การวิเคราะห์ทุนวิจัยของมหาวิทยาลัยมหิดลที่ได้รับการสนับสนุน จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ด้านวิจัยและนวัตกรรม ในปีงบประมาณ 2564 - 2566. วารสารวิชาการ ปชมท, 14(1), e1385.
- อลิสา สาเรศ. (2568). ข้อมูลโครงการวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอก ปีงบประมาณ 2563 - 2568. ใน เอกสารประกอบการประชุม ข้อมูลการรับทุนวิจัยภายนอก ปี 2563 - 2568. ปัตตานี: มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.